

Tesi de Reconstitució del Partit Comunista

El proletariat, classe revolucionària

Gairebé en el mateix moment en què van aparèixer les classes en la societat, aquesta divisió, segons la qual uns homes viuen de l'explotació i del treball d'altres homes, va sorgir en la consciència social la necessitat de l'emancipació, de la supressió d'aquesta explotació i de l'opressió que aquesta portava en ella mateixa. Espàrtac, en l'època de l'esclavisme, o Münzer, per a l'era feudal, varen encapçalar moviments el fi dels quals era l'alliberament dels esclaus i dels serfs. Ambdós simbolitzen la consciència de l'emancipació dels oprimits en la història anterior al capitalisme, ambdós van saber penetrar la naturalesa antagònica de les relacions socials del seu temps i reduir al màxim el caràcter irreconciliable d'aquestes relacions socials: l'enfrontament entre posseïdors i desposseïts, l'enfrontament entre rics i pobres, independentment de la forma que aquest enfrontament revestís en cada època històrica.

Però igual que les condicions materials de la societat permetien obrir la consciència de l'home a les

idees d'emancipació, també li imposaven un límit d'acord amb l'insuficient desenvolupament de les forces productives. No sols el llenguatge místic i religiós amb el que estava expressat gairebé sempre aquest programa d'alliberament (sobretot en el cas de la majoria de les revoltes camperoles antifeudals), sinó principalment el programa mateix, que no donava més alternativa a l'esclau que la fugida ni al serf una altra sortida que convertir-se ell mateix en propietari individual i privat de la terra que treballava (i, consegüentment, promovia la perpetuació de les classes), posaven en relleu aquell límit.

És amb el capitalisme, mode de producció que desenvolupa les forces productives a una velocitat mai vista, quan la producció va adquirint un caràcter social tal que implica a tots els seus components en l'economia i els va integrant per llaços econòmics d'interdependència, i quan sorgeix una nova classe d'explotats que són jurídicament lliures i que creen tota la riquesa però que no posseeixen res, el proletariat, és en aquesta època quan es creen les condicions objectives per a la vertadera emancipació de la humanitat i quan el seu programa de justícia i llibertat pot ser formulat científicament.

Ni a l'esclau ni al serf els allibera de la seva mísera situació la lluita permanent i a vegades heroica contra el seu amo i el seu senyor. És la pròpia desintegració del règim esclavista al costat de la importació de relacions socials noves en el món antic, per al primer cas, i l'entrada en joc d'una classe social

que s'havia anat desenvolupant en esferes secundàries de la societat (la burgesia), per al cas del feudalisme, allò que soluciona definitivament la qüestió de la superació dels vells modes d'explotació. No és directament la lluita de classes entre els productors que carreguen sobre els seus muscles la creació de la riquesa i els qui s'apropien d'ella, el que resol el problema de l'explotació social, només les seves formes. Per això, la història de la humanitat anterior a l'aparició del proletariat es resumeix en el simple canvi de les formes d'explotació, en el simple relleu d'unes classes per altres (tant d'explotadors com d'explotats) i d'uns modes de producció per altres a l'escenari de la societat. I és en aquests termes com s'expressa, des del punt de vista polític, la contradicció que comparteixen totes les formacions socio-econòmiques pre-capitalistes, segons la qual la supressió de les relacions socials d'explotació, de les que els oprimits van prenent consciència, no és obra seva ni de la seva lluita de classes, sinó de l'entrada en acció d'altres forces socials alienes a les que constituïen l'eix central d'aquelles formacions (la relació amo-esclau o l'existent entre el serf i el senyor).

Aquesta contradicció, no obstant, aquesta separació que el desenvolupament social havia interposat entre la consciència de l'explotat i el seu programa d'emancipació, d'una banda, i els ressorts i els mitjans per eliminar aquesta explotació i complir el programa alliberador (bàsicament la lluita de classes), per l'altra, serà superada quan el feudalisme deixi pas al capitalisme, el senyor es converteixi en burgès i el serf en proletari.

Efectivament, el capitalisme va eliminant a poc a poc totes les velles formes de producció o va assimilant-les i supeditant-les sota el seu comandament i, amb això, va convertint tots els productors en assalariats o sotmetent-los a les fèrries lleis del mercat capitalista. La llei general d'acumulació capitalista transforma progressivament totes les relacions socials en relacions capitalistes i divideix els productors, d'una manera radical, en propietaris que monopolitzen els mitjans de producció –que cada vegada van sent menys i més poderosos– i en no propietaris que només tenen la seva força de treball. El capital socialitza la producció, parcialitza al màxim els passos necessaris per a la producció d'una mercaderia i implica a un nombre creixent d'homes en aquest procés, al mateix temps que desplaça el productor directe i individual. La divisió social del treball s'aprofundeix al mateix temps que l'organització de tota la producció social es concentra cada cop en menys mans. La satisfacció de les necessitats personals deixa de ser una qüestió individual i passa a ser un assumpte social. La contradicció entre la progressiva socialització de la producció i la seva forma privada d'apropiació es desenvolupa i aguditza, impregnant totes les esferes de la societat. Els problemes de l'explotació i de l'opressió pròpies de tota societat de classes adquireixen un nou contingut i, al mateix temps, reclamen una nova solució.

El treball esclau sostenia una societat parasitària de nobles i gentils que no el reconeixien com a part

integrant de la seva vida política. L'alliberament de l'esclau passava per la manumissió (és a dir, convertir-se en paràsit), la fugida o la mort per extenuació. El serf va alimentar l'oci i les corregudes guerreres de les mainades feudals durant segles, mentre el camperol lluitava per desempallegar-se de la seva condició servil i emancipar-se com a classe (convertir-se en propietari lliure de la terra). Però aquesta emancipació era la d'una classe que ambicionava convertir-se en classe independent. No significava la supressió de les classes. De l'emancipació camperola va sorgir el capital i el capital va engendrar al proletariat. La meta d'aquesta nova classe només podia estar orientada pel camí de l'emancipació de la seva mateixa condició de classe –i, amb això, de l'alliberament de tota la humanitat de la divisió en classes–, de la seva supressió i de la supressió de tot l'oprobri i la misèria que porta en ella. El capital proletaritzava tota la humanitat i, al mateix temps, l'expropia dels seus mitjans de vida. El proletariat només ha d'expropiar els expropiadors perquè tots els homes tornin a ser amos d'ells mateixos i del seu destí. Per primera vegada en la història, la posició especial d'una classe permet que l'apropiació dels seus mitjans de vida ocasioni la desaparició de la propietat privada i de les classes, i que la societat pugui ser organitzada no per l'imperi de la necessitat, sinó segons l'associació lliure dels seus membres, que deixin de dependre dels mitjans i del producte del seu treball i passin a ser sobirans i subjectes plens de les seves vides.

Però aquesta tasca planteja noves exigències i

nous problemes relacionats amb els instruments i amb els mitjans de què el proletariat ha de dotar-se per a complir aquesta missió històrica. El primer i més important és el de la lluita de classes. El proletariat, a diferència de la resta de les classes explotades al llarg de la història, pot establir una correlació positiva entre la implementació de la seva lluita de classe i el programa d'autoemancipació i d'emancipació de la humanitat de l'explotació i de l'opressió, pot establir un camí directe entre la seva lluita com a classe i la destrucció de les classes. Per a això, no obstant, necessita destruir el poder polític del capital (Revolució Proletària) i implantar el seu poder per construir una nova societat sobre bases diferents (Comunisme). Però perquè el proletariat pugui convertir-se en una força política necessita primerament constituir-se en partit polític.

Una de les peculiaritats històriques de la classe proletària és que a la seva condició de classe va aparellada paral·lelament i simultàniament la seva condició de partit polític. Efectivament, el proletariat apareix en la història com a classe no quan la burgesia comença a produir en forma capitalista i a expropiar i convertir en assalariats als productors, ni tan sols quan la industrialització en massa de l'economia converteix la gran majoria dels productors en assalariats; la classe obrera sorgeix en la història quan aquests assalariats o els seus representants més avançats adquireixen consciència que constitueixen una classe a part amb interessos propis i oposats als de les altres classes de la societat. Llavors, s'organitzen com a classe: miren de lluitar per les mateixes reivindicacions, tracten d'unir

aquestes lluites, tracten de crear les seves organitzacions unitàries per a la defensa dels seus interessos, etc. Aquestes lluites i aquest afany unitari per a la defensa dels seus interessos comuns és el motor del moviment obrer. En aquest sentit, el proletariat és classe perquè, en el seu moviment, adquireix consciència de si mateixa com a tal classe, de la seva peculiaritat social i econòmica; però encara no té consciència del seu paper històric com a classe. El proletariat, en aquesta etapa, veu el que és, però encara no el que ha de ser; ha pres consciència de classe, però encara no ha adquirit consciència de classe revolucionària.

Certament, el propi marc de la societat burgesa pot encabir-hi, sense sentir-se subvertida, l'organització política d'una part del seu cos social. De fet, la burgesia no nega ni pot negar l'existència de les classes, ni d'interessos socials dispars, ni de l'organització política per defensar aquests interessos. I, de fet, com va dir Marx el sorgiment del proletariat com a classe des de la centralització de les seves lluites en una lluita nacional i, per tant, en una lluita de classe, significa, també, el naixement del proletariat com a partit polític, perquè "tota lluita de classe és una lluita política". Però el caràcter d'aquesta lluita política es correspon amb el caràcter de l'estat de consciència i organització de la classe en el nivell de desenvolupament relatiu a la seva recent formació com a classe social; és a dir, es correspon amb el nivell de consciència i organització com a classe que és conscient "de si mateixa" i no encara "per a si mateixa". Per això, el contingut polític dels programes i de l'activitat de les organitzacions obreres,

en aquesta fase de desenvolupament, és principalment econòmic i reivindicatiu, reformista. Aquest contingut polític es correspon, des del punt de vista de la societat en general, amb el desenvolupament encara ascendent del capitalisme, i des del punt de vista de la classe proletària en particular, amb el període d'acumulació quantitativa –o "d'acumulació de forces"– previ al salt qualitatiu, paral·lel a l'entrada del capitalisme en la seva etapa imperialista o de crisi general, que posa en l'ordre del dia la Revolució Proletària. En aquest període, la consciència i l'organització espontània, economicista o tradeunionista, del tipus sindical o del tipus del vell partit obrer reformista (socialdemòcrata), ja no està a l'alçada de les necessitats de la classe obrera: en aquest període és precisa l'organització política de nou tipus del proletariat.

Aquesta organització política de nou tipus és el Partit Comunista (PC), que comença a sorgir quan el proletariat, principalment a través del seu sector més avançat, adquireix consciència revolucionària. De fet, el PC és conseqüència d'aquest pas històric i, al mateix temps i una vegada creat, és també la seva causa; és a dir, el PC sorgeix perquè la classe ha començat a comprendre el seu paper revolucionari, i sorgeix com a instrument que la classe es dóna a si mateixa per assumir i complir plenament aquest paper.

Avantguarda i Classe

La consciència revolucionària és la ideologia revolucionària, el cos d'idees que expressa la seva superior autoconsciència com a classe i que exposa el seu programa d'objectius a complir. La ideologia del proletariat és el Comunisme, entès aquest com la síntesi de l'experiència de la seva lluita de classe amb els progressos més avançats del saber universal. El Comunisme com a ideologia revolucionària va ser fundat per Marx i Engels i desenvolupat per Lenin i la posterior experiència de construcció del Socialisme. Tot aquest bagatge teòric ha de ser portat a la classe proletària perquè el seu moviment o la seva lluita de classe es transformi en un moviment o en una lluita revolucionària. El proletariat és la classe d'avantguarda de la societat moderna perquè la història li ha encomanat una missió emancipadora que fins ara ningú estava en condicions de realitzar. El proletariat necessita, doncs, una ideologia d'avantguarda, i aquesta ideologia és la que li dona el marxisme-leninisme, perquè és l'única teoria capaç de revelar al proletariat tant el paper que ha de complir i assumir com els seus fonaments científics. El marxisme-leninisme o el Socialisme científic és, per tant, la ideologia del proletariat, el Comunisme, i no alguna d'aquestes teories petit-burgeses radicals que competeixen amb ell (per exemple, l'anomenat "comunisme llibertari" o el comunisme d'espècimens polítics com Anguita) per desviar el proletariat del seu vertader horitzó revolucionari. Perquè la vertadera teoria revolucionària només pot referir-se a una classe, a l'única classe veritablement revolucionària. Els qui enverinen el comunisme amb falses il·lusions, els qui eludeixen el coneixement del desenvolupament social i el deure

d'utilitzar les seves lleis per empènyer el seu progrés i el substitueixen amb falses utopies, els qui neguen el paper protagonista del proletariat en aquest progrés substituint-lo amb vagues receptes espontaneïstes o reformistes, són els primers enemics del Comunisme perquè dissolen i eliminen el que és essencial en ell: el seu caràcter de classe.

El Comunisme com a consciència de la classe proletària és elaborat fora de la classe, fora del seu moviment. La ideologia d'avantguarda del proletariat ha de ser assimilada pel sector d'avantguarda del proletariat i després ha de ser portada a la resta de les masses obreres. Només així, només quan la consciència revolucionària sigui portada al moviment proletari, aquest podrà transformar-se en moviment revolucionari.

El PC és, llavors, la unitat de l'avantguarda proletària amb el moviment obrer de masses, quan aquest moviment aconsegueix un nou estat de consciència, el de la ideologia revolucionària, el del Comunisme. Però la consciència comunista no l'adquireix el proletariat amb el seu moviment espontani, amb aquest tipus de moviment que el va convertir en classe, que el va ajudar a prendre consciència dels seus interessos econòmics particulars. Aquest nou estat de consciència només li pot arribar des de fora de la lluita espontània que desenvolupa com a classe. Aquesta nova consciència només pot aportar-se-la la seva avantguarda, aquell sector de la classe que ha estat capaç d'assimilar la concepció del món més avançada, la concepció del món capaç d'englobar tots els èxits del pensament i del saber

humà. Amb el seu moviment espontani, la classe obrera no pot superar el marc de la ideologia burgesa, el salt qualitatiu cap a la ideologia comunista només pot donar-lo a través de la seva avantguarda.

Però, per a això, el primer pas que ha de donar l'avantguarda és el de convertir-se en part de la Classe. Per les característiques intel·lectuals de la teoria comunista, que es basa en profunds coneixements científics, l'obrer mig, a causa de la seva desavantajosa situació material en la societat capitalista, es troba pràcticament impossibilitat per adquirir, per si mateix, aquests coneixements o, tan sols, la possibilitat de comprendre profundament la visió general de la ideologia comunista. Aquesta peculiaritat explica que, en molts casos, els qui es troben en condicions d'adquirir aquests coneixements i de comprendre el Comunisme siguin membres d'altres classes. Un dels grans èxits de la lluita de la classe obrera va ser el d'obligar la burgesia a generalitzar l'ensenyament dels fills del proletariat, arribant a un nivell de formació prou important (ensenyament mitjà), cosa que permetia als futurs proletaris adquirir coneixements més amplis i generals i, en conseqüència, estar més en disposició de comprendre el Comunisme. En l'actualitat, no obstant, la burgesia, probablement a causa de les condicions de replegament del moviment obrer assenyalades més amunt, està aconseguint recuperar terreny en aquest camp, a través de la reforma de la legislació educativa en el sentit que l'ensenyament sigui cada vegada més tècnic, especialitzat i parcial, sostraint dels programes les visions integradores de la realitat, sobretot el marxisme.

En qualsevol cas, el coneixement de la ideologia comunista requereix una activitat intel·lectual més o menys permanent, es sigui o no d'origen obrer, la qual cosa, en una societat classista amb una profunda divisió del treball, fa inevitable que es plantegi la qüestió de la contradicció entre treball manual i intel·lectual. Tenint en compte que aquest últim és pràcticament monopoli de la classe dominant, de la burgesia, aquesta contradicció es planteja, objectivament, com a contradicció entre dues classes.

Per aquesta raó, l'intel·lectual revolucionari, sigui obrer o no, per a convertir-se en l'avantguarda de la classe ha de formar part d'ella. No n'hi ha prou amb proclamar-se revolucionari, solidaritzar-se amb els explotats i els oprimits i presentar-los un programa d'emancipació; no n'hi ha prou en voler emancipar la classe proletària. La història ha donat molts exemples, tots fracassats, d'aquest mètode d'alliberament de la classe. El socialisme utòpic és el més destacat de tots ells. La diferència definitiva entre el socialisme utòpic i el científic, el marxisme, és que aquest va saber comprendre que l'emancipació de la classe no pot arribar-li des de fora, sinó que ha de ser una obra d'autoemancipació del proletariat mateix. I això només és possible si els qui aporten a la classe treballadora la ideologia que li obra les perspectives del seu alliberament són membres de la pròpia classe, independentment del seu origen social. Només així podran ser avantguarda proletària —i, per tant, part

d'aquesta classe—, només així podran actuar com a veritaders revolucionaris i no com a ben intencionats reformadors.

L'avantguarda es converteix en part de la classe quan es dirigeix cap a ella i es fon amb ella en PC. D'aquesta manera, es salven les contradiccions antagòniques de naturalesa classista entre l'avantguarda i la classe, primer, i dins del Partit després. Les diferenciacions i divisions del treball a l'interior del Partit degudes bé a la necessària centralització de la direcció política, bé a l'especialització en el treball, adopten, així, un caràcter exclusivament funcional, en absolut jeràrquic o social.

En definitiva, els primers reptes a què han d'enfrontar-se els elements políticament més avançats de la societat moderna, els seus elements revolucionaris, són els d'estudiar, formular i assimilar la teoria d'avantguarda en tots els seus desenvolupaments, aconseguir que aquesta entri a formar part del moviment de la classe proletària. Aquests reptes es resumeixen en una sola tasca: la constitució del PC.

Partit i classe

La integració de l'avantguarda a la classe s'expressa políticament com a Partit Comunista, i històricament com a moviment de la classe cap a la posició política de l'avantguarda, la posició política del

Comunisme.

El PC no sorgeix, llavors, de les masses o del moviment espontani de les masses proletàries, però sí que sorgeix, necessàriament, de la classe proletària. És precís distingir conceptualment la idea de masses de la de Classe. Les masses formen part de la classe, però l'abracen en la seva totalitat. L'avantguarda és un altre dels seus components essencials. Quan l'avantguarda portadora de la ideologia d'avantguarda s'integra a la Classe i s'uneix al seu moviment de masses, sorgeix el PC Per això diem que aquest partit és un producte de la classe proletària, encara que no del seu moviment de masses espontani. Per això diem que no hi ha PC sense aquesta síntesi entre avantguarda i masses *dins de* la Classe, encara que l'avantguarda pugui pre-existir –com en l'actualitat pre-existeix i així es pot constatar en els nombrosos cercles marxistes-leninistes que avui estan organitzats i que són producte de la desintegració del revisionisme– desconnectada del moviment obrer i, per tant, sense formar part orgànica de la classe. De fet, aquesta situació és una etapa necessària i prèvia a la consecució del PC: és l'etapa de Reconstitució del Partit, etapa que es caracteritza per que l'avantguarda pugna per formar part integrant de la classe, cosa que només és possible constituint-se en PC.

El proletariat és una unitat entre consciència i moviment. Com ja s'ha dit, en la fase de la seva aparició encara no era una classe. Eren els temps de la desintegració del feudalisme, de l'auge del capital

comercial i de la incipient manufactura. Els proletaris existeixen escampats, són un subproducte de la dissolució de les relacions feudals i estenen constantment a tornar a les velles formes de producció familiar o gremial. Però quan el capitalisme s'apropia cada vegada més de les esferes productives de l'economia i comença a dominar tota la producció social i, sobretot, quan el capital introdueix la màquina en la producció, la tendència a la proletarització dels productors es fa dominant i s'inicia la resistència més o menys organitzada dels assalariats. Al principi aquesta lluita és local o individual, però es va estenent i organitzant a escala nacional. Els proletaris van prenent consciència que són una classe amb interessos especials que s'enfronta a una altra classe, la dels patrons. La pugna pren, cada vegada més, les connotacions d'un enfrontament entre classes i, cada vegada més, dimensions polítiques. En aquesta fase del moviment el proletariat es constitueix com a classe i s'organitza políticament com a classe (sindicats, partits obrers). A aquest grau del desenvolupament del moviment correspon un tipus d'organització i un tipus de consciència política. El proletariat és ja una classe social plenament configurada i les seves accions responen a una determinada consciència política independent. Actua, per tant, com a partit polític. No obstant, aquesta consciència i aquesta organització política assenyalen que encara el moviment proletari es troba dins del marc burgès, encara pressuposen les relacions socials capitalistes com a condicions inqüestionables; el moviment del proletariat fonamentat en la lluita de "classe contra classe" encara es limita a la reproducció de les condicions d'aquesta

lluita sense altra sortida que desenvolupar-la infinitament. Per això, la lluita política de la classe proletària se centra només en adquirir avantatges per a aquesta lluita, se centra en reformes i empra la vaga o la legalitat parlamentària per a aconseguir-les o ratificar-les. El moviment proletari només pot donar un salt qualitatiu nou i prendre un nou curs d'acord amb les possibilitats de la seva acció política i amb les seves metes històriques quan la conscienciació revolucionària s'introdueixi en el seu moviment presentant-li els seus nous i vertaders objectius polítics i quan això cristal·litzi en un nou tipus d'organització política de la classe obrera; al capdavall, quan el moviment proletari es dirigeixi cap al Comunisme, quan la classe obrera que actua com a partit polític burgès tendeixi a transformar-se en organització política comunista, quan la classe com a moviment polític de resistència es transformi en moviment revolucionari, primer de manera incipient (PC), després de forma que abraci tota la Classe (societat comunista).

En la seva lluita de classe contra la burgesia, el proletariat pugna constantment per dotar-se d'aquest tipus nou d'organització, que acompanya la gradual presa de consciència del seu paper revolucionari. En aquesta lluita, la pervivència del tipus d'organització reformista expressa que el procés d'elevació conscient de les masses cap a la posició d'avantguarda comunista és necessàriament gradual, que no es produeix de cop, a través d'un únic acte polític per a tota la classe —la constitució del PC, per exemple—, sinó de diversos

esdeveniments històrics –constitució del PC, més la conquesta revolucionària del poder, més el compliment de les tasques de la Dictadura del Proletariat–, d'una banda; i que la burgesia, a través del suport a aquelles velles organitzacions, tracta de contenir i frenar la transformació i el pas de la consciència i de l'organització obrera del seu estadi reformista a l'estadi revolucionari, per un altre; amb la qual cosa la vella organització obrera es transforma, objectivament, en el seu contrari, perquè deixa de defensar els interessos estratègics de la classe obrera i passa a defensar els de la burgesia, i consumeixi, amb això i a través de les seves direccions oportunistes i revisionistes, la traïció històrica de la socialdemocràcia al proletariat. Per aquesta raó i independentment de les maniobres tàctiques que exigeixi tot procés revolucionari en circumstàncies concretes, la socialdemocràcia i el revisionisme s'han convertit en el principal enemic de la Revolució, tant en la seva primera etapa o de constitució del PC, perquè tracten de desvirtuar la ideologia d'avantguarda i de dificultar la delimitació de camps amb la ideologia burgesa, com en l'etapa de guanyar les masses per a la Revolució i de conquerir el poder, perquè serveix de corretja de transmissió de la burgesia dins de la classe obrera i perquè tracta de neutralitzar la transformació i l'organització revolucionària de les masses.

Si la conversió del proletariat en classe i en partit obrer té lloc a través de la dialèctica o lluita de "classe contra classe", de la seva lluita contra la burgesia per la defensa de les seves reivindicacions immediates, la

conversió del proletariat en classe revolucionària i en PC té lloc a través de la dialèctica entre avantguarda i masses dins de la classe, perquè l'avantguarda és la que transforma i l'única que pot transformar la lluita de classe general del proletariat en consciència i organització revolucionàries.

En altres paraules, si el motor del moviment proletari en la seva etapa de conformació com a classe era la confrontació directa amb l'altra classe (la burgesia), confrontació que permet la delimitació dels camps socials o polítics entre ambdues i la unitat del proletariat com a subjecte econòmic, en l'etapa de transformació del moviment obrer en moviment revolucionari (Revolució Proletària), el motor passa a ser l'acció recíproca entre l'avantguarda –ja integrada a la classe– i les masses del proletariat: resumint, el motor de l'elevació de la Classe cap al Comunisme passa a ser el PC.

El PC no és quelcom separat de la classe, no és quelcom que es dóna a aquesta des de fora o que es dirigeix a ella des de fora, el PC és la relació que existeix entre l'avantguarda i les masses de la classe en la Revolució, relació que troba una unitat i troba una cristallització orgànica diferent en cada una de les etapes de la Revolució. El concepte de Classe i el concepte de Partit no han de ser entesos separatament, des d'una relació d'exclusió, a la manera metafísica, sinó com els dos aspectes d'una unitat dialèctica, com els dos aspectes d'una entitat històrica determinada, el proletariat, el

paper revolucionari del qual es desenvolupa amb el moviment d'aquesta unitat dialèctica: primer, quan, en la fase històrica de preparació de la Revolució –fins a finals del segle XIX–, el proletariat es converteix en classe i, per tant, aquesta condició orgànica passa a ser l'aspecte principal, perquè es tracta de la seva organització com a unitat social, mentre que l'aspecte polític juga un paper secundari, en tant que el partit obrer és només un partit aglutinador de la classe que defensa la seva identitat social i econòmica com a tal classe. Segon, quan en l'era de la Revolució –fins al Comunisme–, el proletariat ha de convertir-se en PC, per la qual cosa la seva elevació a aquesta nova condició política és el principal, perquè es tracta que compleixi la seva missió històrica d'eliminar la societat de classes, amb la qual cosa, una vegada aconseguit el Comunisme, supera la seva condició social i econòmica de classe i desapareix en una nova síntesi la contradicció Partit-Classe que defineix el proletariat –o la humanitat determinada històricament com a classe assalariada– en la societat de classes.

En l'era de la Revolució Proletària, el moviment de la Classe cap al seu Partit s'expressa en la contradicció entre l'avantguarda de la classe i les masses de la classe. Ja no es tracta de consolidar quantitativament el proletariat com a classe particular en la història, ni de defensar la seva identitat moral com a classe política independent, és a dir, de definir-se i separar-se políticament i socialment respecte de la burgesia; es tracta de sobrepassar, precisament, les condicions que la determinen com a classe política. Aquesta transformació

de les tasques del proletariat expliquen que la seva organització d'avantguarda no sigui ni pugui ser una organització de masses, la vocació de la qual és la d'abraçar tota la classe –el que significaria que romandria letàrgica en el nivell econòmic o sindicalista del seu desenvolupament polític–, com el sindicat o el partit reformista, sinó una organització la vocació de la qual sigui la d'eleva-la i la de portar-la cap al Comunisme. I com es tracta de transcendir la seva determinació material com a classe, de, per dir-ho d'alguna manera, negar la seva actual condició empírica de classe social explotada per autotransformar-se i emancipar-se en el Comunisme, transformant i emancipant, al mateix temps, tota la humanitat i elevant-la a un nou estat de civilització, ha de ser una organització que porti una ideologia qualitativament superior, d'avantguarda –el Comunisme–, qui carregui amb la responsabilitat de complir aquesta tasca d'elevació del proletariat fins aquest nou estat de civilització. Els qui, com Anguita i els seus sequaços, s'autoproclamen "comunistes" i, al mateix temps, neguen el leninisme –com en l'últim Congrés del fals PCE, responent als qui, dins de la seva organització, reivindiquen la tornada al leninisme–, és a dir, el Comunisme de la nostra època, la ideologia d'avantguarda que tracta d'eleva a la classe sobre el seu actual estat de classe explotada, adduint, precisament, que, en l'actual societat, en el capitalisme, hi ha un "sostre sòcio-cultural" que no es pot sobrepassar, estan renegant del que defineix essencialment al Comunisme com a ideologia, estan exercint l'oportunisme electoralista més descarat, estan demostrant

l'anticomunisme més evident i recalitrant.

Per tot això, la ideologia és la principal característica que defineix la nova organització d'avantguarda, perquè aquest ideari és el que promou el moviment proletari i el que projecta el seu ser cap a un horitzó revolucionari, és el que li obra la consciència i el desembarassa de la prostració de la seva determinació econòmica com a classe productora de plusvàlua i de riquesa aliena; per això, l'avantguarda proletària ha d'acostar-se a la resta de la seva classe des de la ideologia: aquest és el seu primer pas i la seva premissa com a tal avantguarda, i aquest és el primer pas i la primera premissa del moviment de la classe proletària cap al seu Partit, del moviment revolucionari del proletariat.

El Partit és el moviment revolucionari de la classe "per a ella mateixa". La classe que s'autotransforma de classe explotada en humanitat emancipada és el Partit com a expressió del moviment de la classe en aquesta transformació. Això té diferents solucions segons l'etapa en què el moviment es trobi. Quan, en un primer moment, un sector de la societat adquireix la consciència comunista, però inverteix la majoria dels seus esforços en assumir-la completament i a organitzar la forma de començar a portar-la a la classe obrera, encara no existeix partit ni, en conseqüència, moviment revolucionari, ja que encara es tracta que l'avantguarda ideològica entri a formar part de la classe. Diguem de pas, en aquest punt, que, per constituir-se en part de la classe revolucionària moderna, no és requisit

únic i indispensable compartir la seva situació material, la seva posició en el procés productiu, sinó que també es pot ser part de la classe compartint la seva ideologia –que és, en essència, revolucionària–. Aquest és el primer tram que ha de cobrir l'avantguarda (ideològica) per poder ser part de la classe i, per tant, per poder complir el seu paper d'avantguarda (revolucionària). Mentre quedi pendent aquesta tasca, no hi ha avantguarda real, pràctica, no hi ha orientació revolucionària per a la classe, ni, per tant, moviment cap al Comunisme, ni PC.

En un segon moment, quan l'avantguarda ha assumit la ideologia i ha pres contacte amb les masses de la classe, de manera que ha pogut crear un incipient moviment cap aquest ideari, es compleixen les condicions per a l'existència del PC com a organització política específica, perquè la classe, una vegada integrada l'avantguarda al seu si, ja pot començar a transformar el seu moviment espontani en un moviment conscient (revolucionari) cap a la posició ideològica i política de l'ideari i del programa d'aquest Partit, el Comunisme. En aquest moment i en aquest sentit, el PC neix com a *organització de l'avantguarda més el moviment de les masses cap a ella*.

Posteriorment, aquest moviment ha d'estendre's fins a totes les masses de la classe, per al que l'avantguarda ha d'utilitzar tots i cada un dels instruments polítics que el desenvolupament d'aquest procés exigeixi i permeti: organitzacions de masses per enfortir el

moviment revolucionari i la posició política de l'avantguarda, és a dir, per a enfortir al PC; Dictadura del Proletariat, per escombrar els obstacles que la vella societat oposa a l'extensió del moviment; construcció de relacions socials noves, per accelerar l'elevació de la classe cap al Comunisme, etc.

Partit i avantguarda

Fins aquí hem vist les premisses històriques de la constitució orgànica del partit revolucionari del proletariat. En primer lloc, ha de preexistir el proletariat com a classe ja formada, l'activitat del qual sigui una activitat política independent, és a dir, que actui com a partit. En segon lloc, sobre aquesta base, ha de ser aplicada la ideologia revolucionària per part d'una avantguarda que ho és, primerament, perquè porta la ideologia d'avantguarda i, en segon lloc, perquè tendeix a formar part íntegra de la classe per a constituir-se en la seva avantguarda real. En tercer lloc, quan l'avantguarda s'ha integrat finalment a la classe, transformant-se en PC, el moviment del proletariat experimenta un salt qualitatiu que consisteix en què es fa moviment revolucionari. Aquest moviment es defineix perquè la classe busca elevar-se fins al programa i l'ideari comunista del seu Partit i, així, complir la seva missió com a classe revolucionària.

Però aquestes premisses són històriques per quant que són èxits ja conquerits pel proletariat internacional, èxits que conserva relativament. De fet, el significat

principal d'aquestes conquestes és que el moviment revolucionari del proletariat està en ple procés; no en el pla polític, perquè vam viure un període d'estancament i de replegament, sinó en el seu sentit històric. Octubre va inaugurar el moviment revolucionari de la classe, és a dir, el seu procés d'elevació cap al Comunisme. Del que es tracta ara és de definir les premisses polítiques perquè aquest moviment prengui nou impuls.

Des del punt de vista històric podem definir al PC en la seva unitat amb la Classe, una vegada que la seva avantguarda revolucionària imprimeix un caràcter conscient al seu moviment cap al Comunisme, és a dir, com a unitat dialèctica en la que la classe, una vegada configurada com a tal, s'està transformant en PC. Però, des del punt de vista polític, això és insuficient. Certament, el punt de vista històric només ens diu que la lluita entre aquests dos contraris, entre el PC i la Classe, s'expressa com a moviment revolucionari, per la qual cosa aquesta definició del PC és massa laxa i ambigua, perquè no deixa clar el que és, en un moment donat d'aquest procés revolucionari, en si, PC, i el que no ho és. En altres paraules no soluciona la qüestió política principal del Partit de cara a la seva Reconstitució, o sigui, la qüestió de la seva organització.

Doncs bé, si en el pla històric la dialèctica entre el Partit i la Classe es manifesta com a moviment revolucionari d'elevació cap al Comunisme, en el pla polític concret, el moviment revolucionari s'expressa a través de la dialèctica entre l'avantguarda i les masses de la classe. Com ja s'ha assenyalat, el PC, entès com a

organització política específica, és, al mateix temps, atribut i subjecte d'aquest moviment: és creat per ell i, una vegada creat, el reproduceix a una escala cada vegada més àmplia. Per tant, el PC, com a organització política, ha de ser concebut com la *relació entre l'avantguarda i les masses*. El PC, concebut així, és una relació social, dins de la Classe, entre les seves masses i la seva avantguarda, i aquesta relació social cristal·litza en organització política no d'una forma absoluta, sinó en funció del moment en què es trobi el desenvolupament d'aquesta relació dialèctica.

El PC no és l'avantguarda sense més, ni tan sols l'avantguarda organitzada, encara que els criteris per a aquesta organització estiguin orientats pel marxisme-leninisme. Concebre així l'organització del Partit és caure en el dogmatisme, perquè, des d'aquest plantejament, només es contempla un aspecte d'aquella "relació social", l'avantguarda, independent i separadament de l'altre element consubstancial a la classe, les masses, per la qual cosa es cau en la idea de PC separat de la Classe, i en el de la Classe en la seva concepció exclusivament econòmica, sense contingut polític, no com a unitat de moviment i consciència, i, per tant, es nega la idea de classe que actua com partit polític; no sols es nega la idea que la classe pugui actuar "per a si mateixa", sinó fins i tot que la classe tingui consciència "en si mateixa" i, en conseqüència, que el proletariat sigui una classe socialment madura i políticament independent –o sigui, amb un programa propi, amb una missió històrica revolucionària específica com a classe–.

El PC definit com la relació entre l'avantguarda i les masses és una formulació molt més concreta que aquella que el descriu com el moviment revolucionari de la Classe cap al Comunisme, però encara no és completa. Fins aquí, pren en compte els seus elements dialèctics, els seus dos "contraris", i estableix un vincle general entre ells, una "relació social"; però encara no especifica res sobre el caràcter concret d'aquesta relació, sobre aquesta relació com "unitat de contraris"; encara no diu res sobre el vincle intern necessari perquè aquesta relació es verifiqui com a unitat dialèctica. Fins aquí tenim l'avantguarda d'una banda, que pugna per integrar-se a la Classe, que encara és avantguarda només perquè porta la ideologia d'avantguarda, però que encara no és avantguarda política perquè no forma un tot orgànic amb la classe, perquè no és encara PC; d'altra banda, estan les masses el moviment de les quals cerca superar el límit que li imposa la seva determinació econòmica, el límit de la seva consciència espontània, per aconseguir l'autoconsciència de la seva missió històrica, però que encara no l'aconsegueix perquè la ideologia revolucionària no forma un tot orgànic amb el seu moviment. Aquests dos elements troben la seva unitat quan l'avantguarda aconseguix formar part de la classe, quan l'avantguarda es lliga amb les masses i aconseguix organitzar el moviment revolucionari, quan l'avantguarda deixa de ser únicament un cercle organitzat entorn de la ideologia i aconseguix traduir aquesta ideologia en política per a les masses i en organització de les masses revolucionàries. El PC sorgeix, llavors, com a unitat entre l'avantguarda organitzada i les masses, com a

l·ligam de l'avantguarda amb les masses, com l'avantguarda i les seves corretges de transmissió entre elles, en resum, com l'*avantguarda més la seva línia política de masses*. La línia de masses de l'avantguarda és, en definitiva, l'element d'unitat que configura al PC sobre els elements constitutius de la Classe –avantguarda i masses–.

En la història del Moviment Comunista Internacional, hi ha hagut molt de dogmatisme en aquest punt relatiu a la definició del PC. S'ha confós, gairebé sempre, l'organització de l'avantguarda amb l'organització del Partit; no s'ha vist que l'avantguarda és només un dels seus elements configurats, no l'únic. Això ha provocat que, a la llarga, l'avantguarda s'anés divorciant gradualment de les masses i que el Partit, entès només com a organització, fóra liquidant-se, quedant sempre com a residu de la seva anterior existència un feixuc aparell burocratico-administratiu, ossada resseca del que va ser un cos viu i sa que podem avui observar en organitzacions com el PCE o com els partits anomenats "excomunistes" dels països de l'est europeu, organitzacions que ja no són el que diuen ser i que defensen els interessos dels enemics dels qui diuen defensar.

Naturalment, aquest dogmatisme, que encara avui perviu entre els qui es declaren marxistes-leninistes i diuen haver trencat amb el revisionisme, té la seva explicació i una certa lògica històrica. La majoria dels partits comunistes van ser creats a l'abric de l'ofensiva

revolucionària que el proletariat internacional va iniciar amb la Revolució d'octubre, i la seva fundació va ser patrocinada per la Internacional Comunista (IC) a través d'actes constituents únics que sobreentenen o sintetitzaven els processos necessaris per al compliment dels requisits objectius per a l'existència del Partit. Això va ser correcte en la mesura en què era necessari per continuar i alimentar l'ofensiva de la Revolució Proletària Mundial que estava en auge. Però, una cop alentida aquesta, no podien deixar de produir efecte les conseqüències del deficient compliment d'aquests requisits en el pla nacional. Primer, en la sorprenent facilitat amb què queien els partits comunistes en l'oportunisme a l'hora d'enfrontar-se a la conquesta del poder; i, segon, una cop liquidats definitivament aquests partits comunistes per l'oportunisme, en la sorprenent facilitat amb què es reproduïen en als cervells dels elements d'avantguarda que volen recuperar el Partit el primer model de constitució, perquè no s'ha abordat aquest de forma crítica ni s'han preocupat de comprendre el seu vertader rerafons polític.

Això es manifesta clarament quan relacionem la creació del Partit en la Revolució. Des del punt de vista leninista, la Revolució és un procés amb successives etapes: 1^a, constituir el PC; 2^a, guanyar les grans masses per conquerir el poder; 3^a, conquerir el poder i instaurar la Dictadura del Proletariat per a crear les relacions socials que obrin el camí al Comunisme. Un altre principi essencial del marxisme-leninisme és que "les masses fan la història" i, en conseqüència, han de ser les protagonistes de la Revolució en totes les seves etapes.

Què ocorre amb la visió dogmàtica del Partit? Que, com que tracta de complir amb la primera etapa de la Revolució a través d'un acte polític d'organització, com que concep al PC únicament i exclusiva com a organització de l'avantguarda, vol, una vegada que ha considerat efectuat i acomplert aquest acte polític, passar a abordar immediatament la segona etapa, la de preparar les grans masses per prendre el poder, o fins i tot, prendre'l directament. Aquesta visió de la Revolució ocasiona dos errors fonamentals:

Primer. Es confonen les tasques de les dues primeres etapes de la Revolució i, per tant, les dues etapes s'entenen com una sola, quan en realitat la Reconstitució exigeix complir amb tasques polítiques ben diferents de les de la preparació de les masses per prendre el poder. L'essència política de la primera etapa de la Revolució consisteix en "guanyar l'avantguarda" per al Comunisme, a diferència de la segona, quan cal "guanyar a les masses" per al Comunisme. Però formalitzar aquella conquesta a través d'un acte constituent, a través de la unificació de l'avantguarda en una organització, significa pressuposar com assumida la ideologia, significa entendre que l'avantguarda està ja guanyada per al Comunisme i, per tant, negar la necessitat de la primera etapa de la Revolució. Llavors, si no cal un període en què la ideologia conquereixi l'avantguarda, perquè aquesta pre-existeix com a avantguarda revolucionària –amb ideologia comunista–, la liquidació del moviment comunista es veu únicament

com a dispersió organitzativa dels seus membres no com a liquidació ideològica i política dels partits comunistes; i com la vertadera ideologia revolucionària perviu en el cap dels comunistes dispersos, el PC pot ser reconstituït a través d'un nou acte constituent. La ideologia deixa de ser llavors, l'element agent de la Reconstitució del PC i deixa pas al voluntarisme d'aquests savis dipositaris de la veritat revolucionària.

Segon. De l'anterior es deriva que si l'avantguarda, entesa com el grup d'individus que s'autoproclamen marxistes-leninistes, pot reconstituïr el PC a través de la seva organització com partit polític pura i simplement, es deixa de costat la solució del problema de la integració de l'avantguarda a la classe i, per tant, la qüestió del seu lligam amb les masses de la classe, la qüestió de la línia de masses de l'avantguarda en relació amb la resta de la classe. L'avantguarda –el PC entès com a unitat de l'avantguarda o exclusivament com a organització de l'avantguarda–, llavors, aplica i només pot aplicar una línia política conspirativa, no una línia de masses. Línia política conspirativa en el sentit que actua des de fora de la classe. I si maniobra així en la primera etapa, si no té en compte per a res les masses en la Reconstitució, no tenim perquè pensar que ho farà en la segona etapa d'una altra manera, amb la qual cosa inevitablement caurà o bé en el parlamentarisme, o bé en el terrorisme. L'aplicació d'una línia conspirativa en compte d'una línia de masses per complir amb les tasques i amb les etapes de la Revolució pot començar honestament com conspirativisme en favor de la classe,

però, a la llarga, acabarà desembocant, indefectiblement, en conspirativisme contra la classe.

Avantguarda i masses

Com hem vist, el problema del lligam o de la unitat entre l'avantguarda i les masses de la classe –que és, en essència, el problema de la Reconstitució del Partit Comunista– no pot resoldre's pressuposant l'avantguarda. Fins aquí, ho hem fet perquè era necessari per definir el canvi qualitatiu del moviment proletari una vegada complida la seva formació com a classe social i com a partit polític i per explicar les noves condicions en què es desenvolupa la unitat Partit-Classe; era necessari per quant es tractava de definir el moviment de la classe cap al Comunisme, amb la qual cosa havíem de partir d'una avantguarda existent. No obstant, matisàvem establint ja la condició que l'avantguarda formés part de la classe i que, precisament, aquest fet configurava el PC i, en conseqüència, establia les condicions històriques per al moviment revolucionari de la Classe cap al Comunisme.

Des del punt de vista polític, hem definit al PC com una unitat entre avantguarda i masses, com el seu lligam, convertint-se aquest lligam, com a l'expressió concreta de la relació d'unitat que és entre aquests dos elements, en la part substantiva del PC. Aquest no és, per tant, només l'avantguarda organitzada perquè, precisament, la relació entre avantguarda i masses enclou diferents equilibris, diferents formes d'unitat, segons les

etapes de la Revolució i segons les tasques que exigeix cada una d'elles. *L'avantguarda*, llavors, *s'organitza per complir aquestes tasques polítiques*, de la qual cosa es dedueix que el principal no és l'organització, sinó la política. La primera tasca política de la Revolució és la Reconstitució del PC, llavors, com s'organitza l'avantguarda per complir aquesta tasca?, quin és el seu contingut?, quina és la línia de masses que permetrà unir l'avantguarda amb les masses i, amb això, donar el salt qualitatiu per aconseguir el PC?

Per respondre a això, és necessari definir l'avantguarda i els elements que la configuren com a tal en cada moment, i es pot dir el mateix del concepte de masses. En aquest sentit, hi ha dues fases clarament diferenciades: quan existeix PC i quan aquest no està encara constituït. No cal dir que, quan existeix, el PC és l'avantguarda. El problema està en definir-la quan no hi ha PC.

L'element de què cal partir és la ideologia, però no com quelcom ja definit per endavant, sinó com quelcom que cal formular i assumir abans de ser portat a les grans masses de la classe. La ideologia proletària, certament, és quelcom que existeix i, al mateix temps, quelcom que està en desenvolupament permanent. No podem partir, precisament en un moment de replegament de la Revolució Proletària Mundial, de que la ideologia està ja plenament desenvolupada o que la ideologia està ja definida quan encara no s'ha fet la valoració dels seus avanços aconseguits en aquesta primer onada revolucionària mundial. Igual que seria absurd tractar

d'afrontar les tasques actuals de la Revolució només amb el marxisme, és a dir, amb l'experiència del proletariat revolucionari fins a la dècada dels 90 del segle XIX, també ho seria no tenir en compte les aportacions al marxisme-leninisme que es deriven de la construcció del socialisme a l'URSS i Xina principalment, així com les lliçons de la lluita de classes en el socialisme i de la lluita de dues línies dins dels partits comunistes que dirigien Estats de Dictadura del Proletariat.

La ideologia és quelcom objectiu: està aquí en la forma d'un conjunt d'experiències sintetitzades o encara per sintetitzar de manera teòrica. Sense aquesta síntesi prèvia no es pot abordar la Reconstitució perquè, llavors, no seria la ideologia qui l'orientés, sinó determinades interpretacions d'ella, més o menys esbiaixades, o la ideologia incompletament concebuda, amb la qual cosa no es podria estar a l'alçada que exigeix el compliment de les necessitats de la Revolució.

Establert això, qui compleix el paper "d'avantguarda" i, per oposició, qui el de "masses" en l'etapa de la Reconstitució?; si la relació avantguarda masses defineix al PC en el seu desenvolupament, quina és la naturalesa d'aquesta relació en l'etapa de la seva formació?

L'avantguarda, en un primer moment existeix escindida en dos pols: d'una banda, els membres més avançats i conscients de les masses de la classe, que es distingeixen d'aquestes masses només perquè dirigeixen o encapçalen les seves lluites econòmiques i perquè

tenen consciència del caràcter antagònic d'aquestes lluites; és a dir, encara no tenen consciència revolucionària, però es distingeixen de l'oportunisme i del conciliacionisme perquè demostren consciència de classe conseqüent. D'altra banda, està el pol oposat, els qui comprenen la necessitat de dotar la classe de la seva ideologia revolucionària, els qui s'organitzen per estudiar-la i assumir-la i, al mateix temps, passen a aplicar-la, en la mesura que van coneixent-la, entre les masses.

Aquests dos pols oposats determinen el caràcter de la contradicció avantguarda-masses en l'etapa de la Reconstitució. En aquesta fase, la política revolucionària se circumscriu exclusivament al sector més avançat de les masses, de manera que, seguint el principi que la ideologia ha d'estar al comandament del procés, el sector que l'erigeix com a guia juga el paper d'avantguarda en aquesta etapa, mentre aquell altre que actua com a dirigent espontani, com a representant fidel de la classe "en si", s'enfronta a ell com a massa. Del que es tracta és que aquest sector avançat, amb consciència de classe, però sense consciència revolucionària, transformi la seva ideologia, sigui guanyat per al Comunisme. De la seva síntesi amb l'altre sector d'avançada resultarà el PC. Llavors, s'obrirà una nova etapa, en la que la ideologia haurà de guanyar les grans masses de la classe per conquerir el poder i instaurar la Dictadura del Proletariat. En aquesta nova etapa, l'avantguarda és el PC com a organització política i les masses la resta de la classe. La relació avantguarda-masses canviarà, per tant, de caràcter i la línia de masses a aplicar per l'avantguarda també,

adoptant la forma de Front Únic dels Treballadors.

En l'etapa de Reconstitució, les masses no són, en resum, la majoria de la classe, els seus sectors més extensos i profunds, sinó el seu sector més avançat en quant és exponent de la lluita de classe contra la burgesia, la lluita que desenvolupa la classe com a tal classe. Per reconstituir el Partit, la ideologia, a través dels qui la porten –en aquest cas els qui actuen com a avantguarda– han d'aconseguir que aquestes masses experimentin un canvi en l'estat de la seva consciència. D'aquesta manera, s'aconsegueix la síntesi en PC, per quant l'avantguarda ideològica passa a integrar-se a la classe –i per tant, la ideologia revolucionària es fa part constitutiva de la classe–, d'una banda, i per quant, per una altra, el sector més avançat de les masses transforma la seva consciència en consciència revolucionària.

La línia de masses de la política revolucionària en l'etapa de la Reconstitució consisteix en centrar-se en aquest sector del proletariat per "guanyar-lo per al Comunisme" i a organitzar la forma de dirigir-s'hi i el mode de conquerir-lo. La línia de masses per a la Reconstitució consisteix en què l'avantguarda ideològica ha de saber lligar-se a la resta de l'avantguarda per crear el PC.

La línia de masses per a la Reconstitució del PC

El punt de partida és l'avantguarda, tal com aquí l'hem definit en la primera fase de la Revolució o etapa de Reconstitució. La seva primera comesa –ja que es tracta del que la defineix en primera instància com a avantguarda– és el de fer-se valedora i portadora de la ideologia. En aquest sentit, com ja ha quedat ressenyat, cal agafar l'ideologia en tots els seus desenvolupaments; però, a més, cal entendre que no es tracta d'una concepció del món més, sinó de la cosmovisió més avançada, precisament, perquè no tracta "d'interpretar el món" d'una manera nova, sinó de "transformar-lo". L'avantguarda ideològica, llavors, ha d'anar formant-se en els principis de la ideologia –en cas contrari no es diferenciaria de les masses més avançades de la classe i ella mateixa es transformaria en massa–, però també ha d'anar fonent aquests principis amb l'objecte de transformació revolucionària, ha d'anar traduint els principis ideològics en *Línia política* revolucionària, ha de saber aplicar les premisses i els objectius de la teoria revolucionària a la realitat pràctica de la Revolució, ha de saber donar resposta a les tasques particulars i pràctiques que aquesta imposa, ha de saber trobar l'estratègia i la tàctica adequades per aconseguir aquells objectius, ha de saber calibrar l'estat de les seves premisses necessàries, etc.

La Línia política és el "primer pas per la pràctica"

de la ideologia i, en aquest sentit, el primer gran element de la línia de masses de la política de l'avantguarda, perquè transforma en un discurs polític i revolucionari les condicions reals en que es troben les masses de la classe en general. Si el membre de l'avantguarda, en formar-se i educar-se en l'ideologia, es forma com a propagandista i, com deia Lenin, "tribú popular" per a difondre-la, consistint en això la base o l'embrió de tota futura política per a les masses (línia de masses), la Línia és el primer pas cap endavant de la línia de masses de la política de l'avantguarda, perquè és el millor mitjà a través del qual aquesta pot acostar-se a les masses avançades, que poden veure que, efectivament, el Comunisme planteja l'arrel profunda dels problemes que li preocupen i dóna una resposta a la seva solució.

Però això és encara insuficient. L'experiència del Moviment Comunista Internacional ensenya que no n'hi ha prou amb proclamar només una política justa, sinó que és necessari que sigui compresa per les masses. Per a això, és necessari que la Línia política es tradueixi en **Programa**, és a dir, que contingui no sols l'explicació i la solució generals dels problemes candents de les masses, sinó també la forma i el mode de resoldre'ls a través de la Dictadura del Proletariat i del Socialisme.

Això pressuposa que l'avantguarda s'ha fos fins a tal punt amb les masses de la classe que ha aconseguit traduir les seves reivindicacions immediates en reivindicacions revolucionàries. En aquest moment, la línia de masses revolucionària aconsegueix el seu desenvolupament màxim en la Reconstitució; en aquest

moment culmina la Reconstitució mateixa.

La forma que adopten la Línia i el Programa és la de Tesis polítiques; però això és només la forma. El seu contingut és la línia de masses que aplica i desenvolupa l'avantguarda com a element fonamental d'unió amb les masses. De fet, la Línia i el Programa expressen dos estadis diferents en el desenvolupament de la línia política de masses. La Línia indica el primer acostament de la ideologia a l'estat de les masses de la classe, la seva difusió en forma de propaganda, el seu primer contacte amb les masses avançades. El Programa, en canvi, significa l'assimilació de la Línia per part de certs sectors d'aquestes masses avançades, agitació, a través d'ells, entre les grans masses dirigida per l'avantguarda; és a dir, el treball quotidià, braç a braç, de l'avantguarda entre les masses per a atraure definitivament al seu sector avançat i traduir la ideologia i la política revolucionàries a les necessitats de les masses.

La fusió de l'avantguarda entesa i organitzada com a avantguarda ideològica amb les masses avançades de la classe es tradueix en PC, o sigui, en moviment revolucionari organitzat, en capacitat, per part de l'avantguarda, d'influir o de fer-se sentir entre les grans masses de la classe. En aquest punt, s'obra la possibilitat que totes o la majoria d'aquestes masses s'organitzin a la manera revolucionària i es posin darrere del seu Partit. Ha arribat el moment d'obrir una nova etapa en la Revolució.

El Programa significa la culminació de la

Reconstitució perquè, amb ell, la ideologia es vincula amb les masses de la forma més estreta i concreta possible, i perquè, per arribar a ell, l'avantguarda ha hagut de trobar un llenguatge amb què expressar les reivindicacions immediates de les masses, ha hagut de crear sòlids vincles amb elles i organitzar aquests vincles, ha hagut, en definitiva, de crear PC.

El PC, així reconstituït, existeix com a unitat entre l'avantguarda i les masses de la classe a través del seu Programa, en el pla polític, i com a multitud d'organismes que serveixen com a corretja de transmissió de l'avantguarda cap a les masses, en el pla organitzatiu. El PC, així reconstituït, existeix com a organització capaç de dirigir-se a les masses i de dirigir-les i, per tant, com la seva avantguarda efectiva. Llavors, el PC pot encomanar-se la tasca de portar a tota la classe fins al Comunisme, i pot enfrontar, amb garanties d'èxit, les dificultats i els obstacles que entorpiren aquest camí tortuós però necessari i indefugible.

La Tesi de Reconstitució del PC

La Tesi de Reconstitució del PC és la resposta política del proletariat revolucionari al problema de la creació o recuperació de l'instrument revolucionari principal de la classe obrera a l'estat espanyol, resposta que consisteix a solucionar, teòricament i política, el caràcter de les condicions objectives –ideològiques, polítiques i organitzatives– que permetin l'existència

d'aquest instrument partidari. No es tracta, per tant, de les "condicions objectives" de la Revolució en la seva accepció més estreta, és a dir, la Revolució entesa com a presa del poder per part del proletariat i de la preparació d'aquesta conquesta, sinó de la realització de la "condició subjectiva" més important de la Revolució entesa en la seva forma superior, quan les masses aconseguen i ostenten el poder, o sigui, la realització de l'existència del PC com el seu factor "subjectiu" principal d'aquesta Revolució.

En definitiva, la Tesi de Reconstitució s'emmarca dins del procés revolucionari com a procés històric i general, però, al mateix temps, es desvincula d'ell en tant que se centra en una etapa d'aquest procés –en la primera– i resol les tasques polítiques d'aquesta etapa particular de la Revolució. Es tracta, en resum, de crear el "factor subjectiu" de la Revolució, entenent que això implica estudiar i resoldre problemes objectius –no sols ideològics, també, polítics i organitzatius– i entenent que aquesta tasca forma part ja del procés general de la Revolució –en la seva accepció més àmplia, és a dir, comprenent que la Revolució és tot procés que s'inicia amb els treballs de constitució del PC i que només acaba amb el Comunisme–.

En primer lloc, per tant, la Tesi de Reconstitució versa sobre els *requisits* mínims objectius que cal aconseguir perquè es consideri complida l'existència del PC. Fins aquí hem exposat la naturalesa d'aquests requisits.

En segon lloc, la Tesi de Reconstitució tracta sobre les *condicions* polítiques concretes que serveixen de context a aquests requisits i en l'entorn dels quals han de ser realitzats. Això significa que la formulació de la Tesi de Reconstitució no es refereix als principis universals i absoluts del marxisme-leninisme sobre el Partit, sinó que, partint d'ells tracta d'aplicar-los a les condicions històriques i polítiques concretes d'un país i d'una època. Per això, la Tesi de Reconstitució ha d'explorar, en primera instància, l'estat actual de la Revolució Proletària Mundial i l'etapa de la Revolució en què es troba aquest país com a component d'aquesta Revolució Mundial, perquè es tracta de descriure el context polític concret, encara que sigui només en les seves tendències generals, en el que s'han d'establir i complir-se les tasques de la Reconstitució, en funció, precisament, d'aquest context nacional i internacional.

En aquest sentit, és necessari assenyalar que la Revolució Proletària Mundial es troba en una fase de replegament conjuntural a causa del terme del cicle revolucionari que va obrir la Revolució d'octubre i a la contraofensiva que, aprofitant aquesta circumstància, ha iniciat l'imperialisme. El primer cicle de la Revolució Proletària Mundial, després de l'etapa prèvia de preparació que comença en 1848 amb la publicació del Manifest de Marx i Engels, i el paper que va jugar el proletariat francès en la revolució burgesa d'aquest any, paper que pren relleu perquè, per primera vegada en la història, la classe obrera es comporta políticament de manera independent, s'inicia en 1917 amb la revolució

soviètica a Rússia. Pren rumb ascendent amb l'inici de la construcció del Socialisme a l'URSS, en els anys 30, la victòria sobre el feixisme i el triomf del PC de Xina en els 40, alentint-se entre 1956 i 1976, quan el pas de l'URSS a les files de l'imperialisme, de la mà de Jruschov, va ser relativament compensat amb una nova, encara que breu i localitzada, ofensiva proletària en la Xina de la Revolució Cultural. Finalment, el triomf de Deng Xiaoping a la Xina i la consolidació de la burgesia burocràtica a l'URSS i de la seva influència revisionista en la majoria de Partits Comunistes del món, va indicar la tendència descendent i la caiguda o fase crítica d'aquest primer cicle revolucionari a partir de la segona meitat dels anys 70. Les reestructuracions que, a tots els nivells, han tingut lloc en els 80 i principis dels 90 en el anomenat "camp socialista", no expressen més que el punt final del cicle.

El triomf de la burgesia sobre el proletariat als països socialistes ha tingut la seva projecció en tot el món en forma d'una nova ofensiva del capital, ofensiva que es manifesta en el fet que s'ha iniciat un nou repartiment del món, que està creant condicions per a una nova guerra imperialista, d'una banda, i en la progressiva pèrdua de drets i conquestes dels treballadors en gairebé tots els països, per un altre.

L'estat espanyol és un d'ells. El partit de Carrillo, a qui ja havien robat tot contingut revolucionari, va liquidar tota possibilitat de via revolucionària en l'anomenada "transició democràtica"; però, a diferència de les posicions claudicants del partit que deia

representar-los, els treballadors van conquerir al carrer certes concessions a una burgesia conscient que havia guanyat la batalla crucial i que estava disposada a cedir certes engrunes mentre posava tota la seva energia a dibuixar les línies mestres de la nova estructura política de la seva dominació i mentre la classe obrera no intentés immiscir-se en el lineament d'aquest nou disseny. En ell, no obstant, es definia una estructura de representació classista en clau burgesa. Els sindicats i els partits obrers havien d'actuar com a corretges de transmissió de la burgesia contra el proletariat. Així, quan la burgesia va haver consolidat un nou Estat i quan el cicle revolucionari proletari va acabar definitivament a escala mundial, la burgesia espanyola es va sumar a l'ofensiva del capital internacional contra la classe obrera utilitzant els ressorts legals de la seva Constitució, principalment les estructures sindicals vigents. El proletariat de l'estat espanyol, orfe de partit, va vendre la seva capacitat política, el seu dret a intervenir com a classe independent, per un plat de lletilles, per millores econòmiques i socials parcials. Ara, sota noves circumstàncies, la burgesia, a través dels sindicats i del legalisme polític dels "partits d'esquerra", li nega el dret tan sols a aquest plat de lletilles. Les reconversions industrials, la liberalització del mercat de treball, les polítiques d'ajust econòmic que congelen els salaris són mostres clares de la impunitat que ha aconseguit la burgesia en l'exercici del seu domini sobre el proletariat, l'exercici del seu "dret" a explotar i oprimir la classe obrera.

El proletariat de l'estat espanyol es troba, per

tant, a la defensiva, i el moviment obrer en replegament. Amb aquest teló de fons és amb el que els comunistes de l'estat espanyol hem d'abordar la qüestió més candent de la nostra Revolució, la qüestió de la recuperació del PCE; i és precisament aquest teló de fons el que determina, en primera instància, les condicions i, per tant, la naturalesa d'aquest procés de recuperació del nostre partit d'avantguarda.

El Moviment Comunista Internacional, com a realitat pràctica, neix amb la Revolució d'octubre amb la constitució de partits comunistes per tot el món. La fundació d'aquests partits, que va ser patrocinada per la IC i pel Partit Bolxevic, representa un dels models de constitució partidària que ens ha deixat la història. L'altre model fonamentalment és, precisament, el del partit dels bolxevics. En relació amb aquest últim, si comparem la situació de la lluita de classes i del moviment obrer en la Rússia de finals del segle passat i principis del present amb la de l'estat espanyol del fi del mil·lenni, podem comprovar que són substancialment diferents. Si aquí hi ha replegament i actitud defensiva de la classe, allí el moviment obrer estava en ascens i el proletariat adoptava una posició ofensiva cada any més pronunciada. Això va obligar Lenin i els seus seguidors a emprar la tàctica de la unitat d'acció amb tots els marxistes per crear el partit proletari. I no sols unitat d'acció política, sinó, fins i tot, unitat d'acció orgànica. Per descomptat, hagués estat un suïcidi polític haver mantingut postures dogmàtiques, que només conduirien a l'aïllacionisme, i haver permès que el moviment superés l'avantguarda proletària.

Una altra de les peculiaritats de la formulació del POSDR bolxevic que expliquen la tàctica de constitució de l'organització proletària d'avantguarda russa va obeir a necessitats específiques del moviment proletari de Rússia. Ja hem vist que una de les primeres tasques que ha d'abordar i complir el proletariat és la de convertir-se en classe a través de la unitat de les seves lluites en tot l'àmbit nacional i que la forma orgànica que adopta la conformació en classe es manifesta a través dels sindicats nacionals o dels partits obrers. Doncs bé, en la Rússia de finals del XIX i principis del XX aquesta tasca encara no s'havia portat a terme, de manera que, atès que el desenvolupament del capitalisme a escala mundial i particularment a Rússia havia aconseguit la seva etapa monopolista o imperialista, etapa que exigeix l'organització del partit revolucionari d'avantguarda proletari, les tasques de constitució del partit obrer rus s'entrellacen d'una manera peculiar i original amb les de la constitució d'aquest partit d'avantguarda. Això explica la riquesa dels debats dins del moviment marxista rus de l'època, el caràcter de la lluita de dues línies dins del moviment i també que Rússia fora la pàtria del desenvolupament del marxisme, la pàtria del leninisme, perquè va ser en aquest país on la teoria revolucionària va trobar l'encreuament de la Revolució i on va trobar les respostes al seu futur desenvolupament. Però també explica, en gran part, la tàctica adoptada per l'avantguarda revolucionària per constituir el partit de nou tipus, tàctica que se sostenia sobre la unitat d'acció dels marxistes per crear el partit obrer com a base per constituir el partit d'avantguarda. Aquesta experiència,

d'altra banda, es traslladarà posteriorment a la resta dels països de cara a la fundació dels Partits Comunistes en forma d'escissió de l'ala esquerra dels partits obrers com a primer pas per a la seva constitució.

Tot això explica *la forma* que va adoptar la constitució del Partit Bolxevic. Però d'aquesta forma és necessari penetrar fins a *l'essència* del procés. Per això considerem que el correcte és comprendre l'essència del procés de constitució del Partit i trobar la forma política adequada a les condicions concretes en que es mou l'avantguarda; per això considerem que no es poden "calcar" les formes històriques fent cas omís del context en què s'han donat i sense parar esment al seu vertader rerafons polític, com pretenen actualment els valedors de la "unitat comunista" o de la tesi de reconstrucció del PC; per això considerem que el futur partit de nou tipus del proletariat de l'estat espanyol només pot aconseguir-se abordant el problema que planteja la seva recuperació en termes de Reconstitució, perquè la Tesi de Reconstitució presta, primerament, atenció a la naturalesa del procés de creació del Partit, a l'essència política d'aquest procés, i després, busca la forma de plasmar-lo políticament en funció de les condicions objectives concretes.

La Reconstitució del PCE, per tant, no pot concebre's seguint, un per un, els passos fets pels bolxevics; i tampoc pot consumir-se seguint el model de la primera constitució del PCE, en 1920. En aquest any, havia quedat clar als ulls de tots els obrers conscients la fallida de la socialdemocràcia, la Revolució soviètica

havia triomfat i el moviment proletari revolucionari mundial havia creat la Internacional Comunista. És a dir, la Revolució Proletària Mundial iniciava un gir ascendent. Això, al costat de la maduresa del proletariat del estat espanyol, que s'havia anat forjant com a classe al llarg de mig segle de lluites, va permetre que el PC pogués ser creat a través d'una escissió i d'un acte o congrés constituent. Però, avui, ni la Revolució Proletària Mundial està a l'ofensiva, com queda dit, ni hi ha una IC que pugui patrocinar, avalar ni guiar un PCE que pogués fundar-se en un congrés de "unitat de tots els marxistes-leninistes".

En general, la visió de la recuperació del PC des de la perspectiva de la "unitat dels comunistes" o de la "Reconstrucció" del Partit és dogmàtica perquè només observa la forma dels models històrics de constitució, sense atendre als seus requisits ni tan sols a les condicions polítiques externes que van permetre aquestes experiències. Aquesta visió dogmàtica és producte de l'extrapolació mecànica i acrítica de les tesis de la III Internacional i de la seva aplicació, fora de tot temps i lloc, a qualsevol situació políticament i independentment de tota circumstància històrica. Les tesis partidàries de la IC són la síntesi de l'experiència de la Revolució Soviètica i, encara que tenen molt de lleis generals, també aporten molt d'elements circumscrits a una època, elements que no podem assimilar a aquelles lleis que no poden impedir que siguem capaços de penetrar l'essència dels processos de constitució dels Partits Comunistes en la primera meitat del segle, independentment de les circumstàncies històriques que els rodegen, per aplicar

coherentment i correcta aquestes lleis a les condicions en què actualment es desenvolupa la lluita de classe del proletariat.

Del que es tracta és de superar una concepció estàtica, absoluta, sobre l'organització del Partit i de comprendre que el seu desenvolupament és un procés permanent, un procés tant per a la seva Constitució o Reconstitució com per a la seva posterior edificació una vegada reconstituït, i que el Partit no es crea des d'una construcció intel·lectual definida per endavant, sinó que és l'organització de l'avantguarda per al compliment de les tasques polítiques que va exigint la Revolució en les seves diferents etapes, seguint, això sí, els principis ideològics generals que el marxisme-leninisme ha establert per a la creació del partit de nou tipus proletari.

Si ens fixem amb atenció en el que fins ara hem exposat, i ho comparem amb els plans dels qui rebutgen la Tesi de Reconstitució, no sols podem comprovar que no la comprenen, sinó que, a més, es guien per models i mètodes de constitució partidària que corresponen a condicions de la lluita de classes nacional i internacional que no són les actuals i, en conseqüència, es neguen a si mateixos la possibilitat d'entendre en què consisteix la Reconstitució. Per exemple –i això és de capital importància–, donen per suposada la guia ideològica. No veuen que, en 1920, la IC complia aquest paper de dipositari orgànic de la ideologia i d'orientador polític, per la qual cosa la fundació dels partits nacionals no tenia perquè exigir aquest requisit localment com a

condició sine qua non, perquè la seva relativa absència podia ser suplerta per la IC. Tampoc veuen que, en 1903, quan es crea el primer partit marxista revolucionari rus, la qüestió de la ideologia i de la maduresa política estava relativament garantida per 10 anys d'experiència política dels marxistes russos i pel profund coneixement de la doctrina dels fundadors del POSDR, gairebé tots ells eminents intel·lectuals que havien dedicat molts anys de la seva vida a l'estudi de les obres de Marx i Engels. No veuen, per tant, que no es pot crear un partit marxista-leninista sense partir de la ideologia marxista-leninista; que, avui per avui, no hi ha cap dipositari reconegut d'aquesta teoria que pugui avalar la creació de partits comunistes, ni que l'actual avantguarda revolucionària està composta per treballadors que, encara que són sincerament volenterosos comunistes, no han adquirit, en el seu conjunt, un coneixement profund de la teoria científica del socialisme, ni tampoc han actualitzat, en la seva majoria, els desenvolupaments últims d'aquesta teoria després de l'època de Lenin i Stalin. El PC ha de fundar-se des de la ideologia i, per a això, la ideologia ha de guiar tota la nostra labor de Reconstitució. No n'hi ha prou en pressuposar definit fins als seus perfils últims el marxisme-leninisme, com fan els qui parlen de "unitat" o de "reconstrucció", perquè, a l'actualitat, no hi ha aquesta referència politico-ideològica nítida que van poder aprofitar els marxistes russos de principis de segle o els comunistes de l'estat espanyol de 1920. Per tant, el primer requisit per a la Reconstitució, en les actuals condicions de la lluita de classes internacional i de la lluita de classes a l'estat espanyol, consisteix a recuperar i reassumir la ideologia revolucionària, formulant-la i

definint-la novament fins a sintetitzar tots els seus progressos. Hem d'emular als bolxevics i als pares del Comunisme de l'estat espanyol i complir amb els mateixos requisits que els hi van permetre iniciar el camí del moviment comunista internacional i nacional, no copiant mecànicament les formes, sinó el seu significat profund i el seu vertader esperit revolucionari.

D'altra banda, l'estat d'ànim de les masses –des de finals del XIX, a Rússia, i des de 1918 com a conseqüència de la Revolució d'octubre i de la crisi social provocada per la guerra, en gairebé tot Europa–, estat d'ànim que estava en eferescència i en creixent agitació, creava un brou de cultiu idoni per al treball de masses de l'avantguarda, de manera que aquesta podia porta'ls-hi directament una política no necessàriament molt elaborada (gairebé sempre tesis polítiques bàsiques) i dirigir-se cap a elles en to agitatiu amb l'esperança d'obtenir resultats. Avui, al contrari, la simbiosi entre la política comunista i les masses no pot realitzar-se tan directament, perquè l'estat d'ànim d'aquestes últimes no és tan procliu a l'agitació revolucionària, ans al contrari, és de prostració i calma i d'un conservadorisme espantós. La política comunista, en aquestes condicions, ha de treballar de forma mediata, ha d'anar obrint-se pas, a poc a poc, acostant-se primer als elements més avançats de les masses per a, després i a través d'ells, poder dirigir-se a la resta de la classe. Els qui creuen que la constitució consisteix només en un volenterós acte d'organització i que, una vegada acomplert aquest, les masses tindran obert el seu cor i el seu enteniment a la direcció i a la política de l'avantguarda comunista, estan cometent el

greu error de no comprendre que del que es tracta, realment, és d'activar el moviment revolucionari que, dècades enrere, es donava gairebé per descomptat o que precedia o podia seguir l'acció de l'avantguarda; estan cometent l'error de no veure que aquest moviment és producte i només pot ser-ho d'una política de masses de l'avantguarda (línia de masses) en el seu propi si i que aquest moviment només pot concebre's com PC, com a condició prèvia a la seva *transmissió* a la resta de la classe (Revolució Proletària).

Resumint, la realitat social i política actual no presta a la Reconstitució del PC les mateixes condicions que a principis de segle, però sí li exigeix que compleixi els mateixos requisits. Els comunistes hem de ser capaços de comprendre aquests requisits i de crear les condicions polítiques que permetin realitzar-los. Aquesta qüestió només pot abordar-se des del punt de vista de la *Tesi de Reconstitució*.

Comitè Central del PCR